

Laatdienst 7 januari 2018

Epifanie betekent letterlijk: aan het licht brengen/te voorschijn halen/verschijnen.

In de kerkelijke traditie: De zoon van God verschijnt in de wereld. Openbaring aan de wereld. De laatdiensten van seizoen 2017-2018 hebben als thema : wakker worden uit een droom... Verhalen over dromen en visioenen in de Bijbel.

Vandaag is gekozen voor het verhaal uit Matth. 2, 1-18 Jozef droomt.

- Mattheus gaat er eens goed voor zitten. Ik zal jullie eens precies vertellen, hoe het allemaal verder is gegaan, nadat Jezus geboren was. Hij vertelt over de vreemdelingen die uit het oosten komen en Herodes –zonder dat ze het zelf in de gaten hebben- een nachtmerrie bezorgen. Hij vertelt over hun bezoek aan Maria in haar huisje in Bethlehem. Over die wonderlijke droom van Jozef, die maakt dat het jonge gezin hals-over-kop maakt dat ze weggelopen. En tenslotte over die afschuwelijke moordpartij onder alle kinderen van Bethlehem. Maar vergis je niet! Wat bedoelt Mattheus eigenlijk met het woord: precies? Hij vertelt ons precies hoe de vervulling van de profeten in vervulling is gegaan. Het is alsof er één centrale boodschap als een rode draad door al die verhalen verweven is: ‘Zie je wel, zegt Mattheus: Het is precies gegaan zoals vroeger al is aangekondigd.’. De Messias komt niet zomaar uit de lucht vallen! Wat lang geleden al is aangekondigd wordt hier werkelijkheid. De belofte, de Naam van God: Ik-zal-er-zijn-voor jullie is hier werkelijkheid geworden..
- Afgelopen zomer was ik op een zondagmorgen aanwezig bij een kinderdoop in een klein kerkje in Macedonië. Na de binnenkomst van de ouders en familieleden werd de dopeling, een meisje van één jaar oud, uitgekleed en door de priester driemaal ondergedompeld in een ruime doopvont. Daarna hield hij het kletsnatte kind hoog in de lucht en maakte met haar een zegenend kruisteken naar alle aanwezigen in de kerk. Vervolgens zette de pope een prachtige hymne in, waarin hij God dankte voor dit Godsgeschenk en de zegen afsmeekte over de aanwezige geloofsgemeenschap. Een nieuw mensenkind mocht zich hier gezegend weten door God zelf en zegent op vervolgens haar beurt – in Gods’ naam- de gemeenschap. Wat een prachtige symboliek!
- Ook Mattheus schrijft vandaag het levensverhaal van Jezus van Nazareth vanuit zijn overtuiging, dat mét dit kind God zelf in de geschiedenis van ons mensen is verschenen. Het onvoorstelbare, het ongelooflijke is hier gebeurd. In het verhaal van de menswording Gods klinkt een verre echo door van een oeroud weten, dat in elk nieuw geboren mensenkind een goddelijke vonk aanwezig is. In ieder van ons- jong en oud- sluimert de liefde van God als een verborgen kracht. En het is onze opdracht –aldus luidt de Boodschap- om deze verborgen kracht steeds weer tot leven te wekken. Om dienstbaar en tot heil te laten zijn voor al onze medemensen.
- In de vertelling van Mattheus lijken Jozef en de magiërs een rechtstreeks contact met

een andere, geestelijk wereld te hebben. Ja, er wordt in dit verhaal heen wat afgedroomd! Is dat allemaal écht zo gebeurd? Acute dreiging en direct levensgevaar worden bezworen door 'oplossingen, adviezen en beslissingen die zozeer buiten de alledaagse werkelijkheid vallen, dat ze bijna ongeloofwaardig klinken. Mattheus maakt met zijn droomverhalen de toehoorders deelgenoot van ons diepste verlangen naar een antwoord op de grote levensvragen, als de nood aan de man komt: Wie wijst ons de weg, als we bedreigd worden door zoveel onheil, zo onnoemlijk veel kwaad en ellende in onze wereld. Zal het er ooit van komen, dat Rijk waarover Jezus dertig jaar later de mond vol van heeft? Is er nog uitzicht op leven, als alles zo uitzichtloos of zinloos lijkt? Dromen kunnen ons met elkaar verbinden,. In goede en in kwade tijden ...

- Ook in ons leven worden bedreigende of uitzichtloze situaties zelden door een 'logisch' klinkend verhaal of redelijke taal 'opgelost'. Intuïtie, een (voor)gevoel of lang gekoesterde dromen zijn vaak de wegen die ons uitzicht bieden naar de toekomst. En niet zelden blijken deze onbewuste 'raadgevers' ons op beslissende momenten te verlossen van pijnlijke dilemma's of lastige keuzes. Ga maar eens terug naar belangrijke beslissingsmomenten in je eigen leven. Hoe vaak zijn het niet je stille dromen, je heimelijke verlangens, je stille, onuitgesproken hoop of verwachting geweest, die je nieuwe wegen, en een nieuwe toekomst hebben gewezen?
- Hoeveel lezers en luisteraars van dit verhaal van Mattheus hebben zich in de loop der tijden niet in deze onzekere en bedreigende situatie herkend? Tegen de stroom in ploeteren, Niet opgeven. Tegen de ijzeren vuist van machten en krachten ingaan en je niet neerleggen bij moedeloosheid of onverschilligheid. Nooit kiezen voor de gemakkelijkste weg. Steeds weer moed putten uit de eerder gedane belofte: Epifanie: Ik zal laten zien wat voor velen verborgen bleef. 'Ik zal jullie een redder schenken. En Hij zal Immanuel genoemd worden, wat betekent God- met-ons.'
- Maar wat betekent dat eigenlijk: God-met-ons? Onder invloed van talloze denkers en schrijvers van de laatste eeuw is bij veel mensen het besef gegroeid, dat ons leven zich voltrekt als een groeiproces. Mens-zijn is een kwestie van worden, van groei en ontwikkeling. 'Worden wie je ten diepste bent', is zo'n uitspraak die aangeeft, dat ons bestaan zich voltrekt in een steeds wisselend decor van gebeurtenissen. Mensen zijn op reis, we zijn pelgrimsgangers, voor wie niet het eindpunt, maar de reis zélf de bestemming is. Velen herkennen zich in deze metafoer, de mensheid is onderweg. Met vallen en opstaan mogen we ontdekken en leren wie wij zijn. En wat God met ons vóór heeft op onze levensweg.
- De filosoof Schopenhauer stelt de wezensvraag van ons bestaan vragenderwijs aan de orde als hij schrijft: "Hoe is het mogelijk dat lijden, dat niet het mijne is, noch mijn zorg, mij rechtstreeks kan raken, alsof het mijn lijden is. En wel zo krachtig raakt het mij, dat het mij tot handelen dwingt? Het antwoord dat hij even later geeft, getuigt van een boven-ons-zelf uitstijgend antwoord, als hij zegt: "Jij bent het zélf! Ook jij kunt je vereenzelvigen met de ander, waardoor de scheidsmuur tussen twee mensen wordt doorbroken. En ik de ander kan zien als mijzelf, in weerwil van het feit dat ik niet in de huid van de ander kan kruipen!"
- Wat raakt dit kind, dat met zijn ouders op de vlucht is voor het extreme kwaad, bij ons aan? God-met-ons betekent: dat wij zélf zijn mededogen, zijn compassie tot ons levensdoel mogen maken. God- met ons kan maar op één manier tot uiting komen:

het zal altijd om een ervaring gaan, die in ons mensen als een openbaring, als een droom, plaats vindt. God laat zich maar op één manier kennen: door de manier waarop wij mens wórdten voor elkaar. Dat ik de ander kan zien als mijzelf. In het verhaal van de menswording Gods klinkt een verre echo door van een oeroud weten. Sinds de geboorte van dit kind weten we dat in elk nieuw geboren mensenkind een goddelijke vonk aanwezig. Een nieuw geboren mensenkind! Je bent het zélf! Daarvoor zijn dromen soms hard nodig. Dromen die ons duidelijk maken, dat wij mensen voor elkaar geschapen zijn. Dat scheidsmuren tussen mensen worden doorbroken. Omdat wij bewoners zijn van een gemeenschappelijk huis. Samen met de Eeuwige.. Een huis, dat er al was, voordat wij er waren. Een huis dat gebouwd was om mensen tot hun bestemming te brengen.

- Epifanie wil zeggen: allen zijn deelgenoot aan dezelfde tafel die hier in deze zaal straks voor ons wordt gereed gemaakt. Mogen wij elkaar', vriend en vreemde, herkennen als reisgenoten met eenzelfde bestemming. Mogen wij mensen zijn die ons gezegend weten door God zelf. En tot zegen zijn voor alle mensen, die dromen van geluk en van wel-zijn voor alle mensen!

Voorbeden

Eeuwige, God van bevrijding en genade, tot U komen wij met al wat er leeft in ons hart, aan zorg en nood, aan dankbaarheid en aan bemoediging voor allen die ons ter harte gaan.

Wij roepen voor uw aangezicht alle mensen, groot en klein, die leven in de verwachting van uw rijk van vrede op aarde. Moge uw zorg en nabijheid voor hen zichtbaar worden en troostend nabij zijn.

Wij roepen voor uw aangezicht allen die bijdragen tot eenheid en verzoening in onze wereld, alle mensen die geloven in uw Naam en uw Rijk van vrede. Moge uw zorg en nabijheid voor hen zichtbaar worden en troostend nabij zijn.

Wij roepen voor uw aangezicht alle mensen die verlangend dromen van nieuw leven, van een nieuwe toekomst en geluk en welzijn voor alles wat leeft en ademt. Moge uw zorg en nabijheid voor hen zichtbaar worden en troostend nabij zijn.

Wij roepen voor uw aangezicht alle mensen die ons dierbaar zijn, die ons leven zin en inhoud geven. Mensen, groot en klein, die kostbaar zijn in uw ogen en onmisbaar in ons leven. Moge uw zorg en nabijheid voor hen zichtbaar worden en troostend nabij zijn.

Wij roepen voor uw aangezicht ons allen hier vanmorgen bijeen in uw Naam. Wij danken U voor uw liefde en genade aan ieder van ons. Moge uw zorg en nabijheid voor ons zichtbaar worden en troostend nabij zijn.

Intenties

Laten in een ogenblik van stilte en bezinning onze gedachten zijn bij allen voor wie wij gedenken, allen die wij liefhebben en koesteren in de liefde van ons hart.

Gebed aan tafel

Niet in de stal van Bethlehem gebeurde het wonder
Niet op de kruisberg bij Jeruzalem.

Het wonder vond plaats in de bovenzaal van een of ander huis,
In het hart van de stad, waar zij samenkwamen,

Om Hem te gedenken door het delen van dit Brood
En het drinken van deze wijn.
Daarin herkenden zij hem, als nooit tevoren
Daarin leerden zij Hem kennen, zoals Hij was en is.
Hij is de mens van God die met ons het leven wil delen,
nu en alle dagen van ons leven.

Ver van huis, afgescheept van deur tot deur,
Amper ergens onderdak gevonden,
werd Hij geboren op een plek
waar niemand gevonden wil worden.

Maar Hij werd herkend door eenvoudige mensen.
en liefdevol opgenomen in hun midden.
Door wijzen werd Hij begroet, omdat zij iets vermoedden
van het Geheim dat met dit kind gekomen was.

Dit kind van Bethlehem, door niets en niemand klein gekregen,
niet eens door de dood, laat zich ook vandaag opnieuw vinden
door alle mensen die zijn bond- en lotgenoten willen zijn.

Want op de laatste avond van zijn leven
deelde Hij brood uit aan zijn vrienden
en zei: 'Zo heb ik onder jullie geleefd,
lief en leed hebben wij als brood gedeeld.
Blijf dit maar doen, ook als ik er straks niet meer ben.
Vier samen het leven en alles wat daar bij hoort.
Verdriet en vreugde. Hoogte- en dieptepunten.
Dan delen jullie in het geheim dat God heet.

Pas later hebben wij begrepen wie Hij was
en wat Hij voor mensen heeft betekend.
Daarom herdenken wij samen zijn gebaar in dit uur,
opdat het opnieuw gebeurt, hier in ons midden.

Als wij eten van dit brood en drinken uit de beker
Houden wij dit kind in leven onder ons.
En blijven wij geloven in een toekomst
Van gerechtigheid en Liefde.